

Učni scenarij: Postopek izdelave masla

UČNI SCENARIJ	
Naslov	Postopek izdelave masla
Ključne besede	Navodila, koraki, logično mišljenje, postopek, izdelava masla
Povzetek	Otroci v skupini izdelajo svoje domače maslo s pomočjo fotografij oz. drugega slikovnega materiala. Naloga je, da otroci sledijo postopku na fotografijah in pridejo do končnega rezultata. Aktivnost spodbuja razumevanje zaporedja korakov in razvijanje sposobnosti sledenja navodilom. Otroci si fotografije ogledujejo v pravilnem vrstnem redu ter po njih izvajajo posamezne korake, ki vodijo do končnega izdelka – domačega masla.
Vzgojitelj/-ica	Eva Tušek in Dejan Smeh
Vrtec	Vrtec Škofja Loka
Starost otrok	4 – 5 let
Trajanje	45 min
Področje	Temeljna znanja RIN
Tema	☐ Računalniški sistemi – naprave, strojna in programska oprema, odpravljanje težav; ☐ Podatki in analiza – zbiranje, shranjevanje, prikazovanje in preoblikovanje, sklepanje in modeliranje; ☒ Algoritmi in programiranje – algoritmi, spremenljivke, nadzor, modularnost, razvoj programov; ☐ Omrežja in internet – omrežne komunikacije in organizacija, kibernetska varnost; ☐ Učinki računalništva in informatike – kultura, socialne interakcije, varnost, zakonodaja, etika.
Področje po kurikulumu za vrtce	Narava
Medpodročno povezovanje	/
Cilj/-i področja dejavnosti	- Otrok odkriva in spozna, kako se snovi mešajo in kako se pri tem spreminjajo lastnosti. - Otrok klasificira in razvršča.
Konkretni cilji	- Otrok odkriva in spozna potek izdelave domačega masla. - Otrok spozna, kaj vse lahko nastane iz mleka.
Didaktični pristop/-i	Izkustveno učenje (preizkušanje posameznih korakov in sodelovanje pri samem procesu izdelave masla).

Didaktična sredstva in pripomočki	• Recept, • fotografije postopka izdelave masla, • sladka smetana, • plastična posoda, • mešalnik z metlicami, • medicinska gaza, • pismo škratov, • peki papir, • hladilnik.
Opis dejavnosti	1. Otrokom povemo, da so od škratov prejeli pismo. Nato jim ga na glas preberemo. 2. V pismu otroke čaka naloga, da v igralnici poiščejo fotografije in navodila za izdelavo domačega masla. Otroci poiščejo fotografije in navodila. 3. Najdene fotografije si skupaj ogledamo in opišemo, kaj je na njih. 4. Preberemo navodila za izdelavo masla. 5. Fotografije nato po navodilih razvrstimo v ustrezno zaporedje. 6. Pripravimo vse potrebne pripomočke za izdelavo masla. 7. Začnemo izdelavo masla, tako da sledimo fotografijam. 8. Ko je maslo narejeno, ga zavijemo v peki papir in postavimo na hladno. 9. Skupaj si ponovno ogledamo zaporedje korakov izdelave masla in preverimo, ali smo upoštevali postopek.
Dejavnosti v koticu	Igra vlog: mala mlekar Koticek preuredimo v »mini mlekar« z rekviziti (prazne embalaže mleka, mikser iz kartona, predpasniki). Otroci lahko »proizvajajo« maslo, mleko, jogurt, sir. Lahko dodamo blagajno, kjer prodajajo izdelke. Senzorična igra z maslom in plastelinom Igra s plastelinom v obliki »masla«: oblikovanje piškotov, maslenih kepic. Dodamo lahko vonj (npr. vanilija), da ustvarimo več-čutno izkušnjo. Otroci s prsti »zgneteno« maslo oblikujejo in primerjajo z resničnim. Mali znanstveniki - ločevanje tekočin Prikažemo primer še enega ločevanja snovi (npr. voda in olje). Otroci opazujejo in napovedujejo, kaj se bo zgodilo. Vidna je povezava, tako kot pri smetani: "Kaj ostane spodaj, kaj plava, kaj se zgosti?" Spomin s fotografijami postopka Uporabimo fotografije iz dejavnosti za izdelavo igre spomin. Otroci iščejo pare.

Refleksija otrok	Otroci so se pri dejavnosti seznanili s postopkom izdelave domačega masla in pri tem razvijali razumevanje zaporedja korakov, sodelovanja in uporabe različnih pripomočkov. Aktivno so sodelovali pri iskanju fotografij, razvrščanju po korakih in sami pripravi masla. Naučili so se, da iz sladke smetane z mešanjem nastane maslo in pinjenec, ter prepoznali podobnosti z izkušnjami iz domačega okolja ali obiska kmetije. Dejavnost jim je bila zelo všeč, saj je vključevala elemente igre, presenečenja (pismo škratov), raziskovanja in konkretnega dela z materiali. Posebej jih je navdušila uporaba mešalnika, okušanje pinjenca in smešni trenutki med pripravo, kar je dodatno spodbudilo njihovo vključenost. Otroci so bili sproščeni, veseli in ponosni na izdelek, ob koncu pa izrazili željo, da postopek pokažejo tudi doma. Dejavnost je uspešno spodbujala radovednost, ustvarjalnost ter samostojno in skupinsko učenje skozi izkušnjo. Nekaj izjav otrok, ki so nastale med samo dejavnostjo in pri končni refleksiji: »Tak mikser ma pa moja mami.« »To belo mleko smo pa dal na čežano.« (sladka smetana) »Men pa mami nikol ne pusti, da bi tkole mešala.« »Najbolj mi je bilo všeč, da sem mešala z mikserjem.« »Tista bela voda je bila njamsi.« (pinjenec) »To je pa isto kot na kmetiji pri Patriku.« »Men je blo to zlo všeč, to pa zato, ker mam rad piškote.« »Zdj pa jst to znam in bom nauču tut mami.« »men je blo pa najbl smešn to, k je smetana špricala okol, pa je mela Eva smetano na nosu.«
Refleksija vzgojitelja	Otroci so tako kot vedno, vsak dan, nestrpno čakali, kaj piše v pismu, ki jim ga pošiljajo škrti. Tokrat je bila naloga drugačna, saj so se morali najprej odpraviti na "lov" za navodili in fotografijami, kar je pri otrocih prineslo veliko veselja in še več radovednosti. Pri dejavnosti so sodelovali ter izražali željo po učenju ter pomoči. Nekaj težav se je pojavilo, ker sem imela na začetku načrtovano, da fotografije razporedimo v ustrezen vrstni red ter šele kasneje začnemo s samo izvedbo. Ampak sva opazila, da jim razvrščanje povzroča nekaj težav, zato smo začeli postopek izdelave. Fotografije pa smo prilagali v ustrezen vrstni red, glede na dogajanje v posodi. Kot sva tudi načrtovala, je sam postopek izdelave masla trajal dalj časa, zato sva otrokom omogočila, da se vmes tudi poigrajo. Torej nekateri otroci so se igrali, spet drugi so pomagali pri mešanju in opazovanju, kaj se v posodi dogaja. Ob nastanku masla sva otroke povabila v krog, kjer smo si ogledali končni nastanek. Na marsikaterem otroškem obrazu se je pojavil nasmeh, saj smo izdelali svoje domače maslo, ki smo ga kasneje porabili za piškote. Da pa je bil konec še slajši, so otroci iz posode popili ves pinjenec, ki so ga ocenili z odlično oceno.

	Sama dejavnost je potekala po načrtu, z nekaj manjšimi spremembami. Le-te so bile koristne, saj so omogočile, da dosežemo zastavljene cilje.
Spremljanje napredka otrok	Preverjanje razumevanja med dejavnostjo se je izvajalo skozi različne oblike opazovanja in interakcij. Med izvajanjem dejavnosti sem spremljala, kako otroci sledijo postopku, kako povezujejo fotografije z dejanskim postopkom in ali pravilno izvajajo posamezne korake (mešanje, ločevanje pinjenca). Ob tem sem jih spodbujala k vprašanju in refleksiji, kar je omogočilo preverjanje njihovega razumevanja skozi njihov verbalni odziv. Poleg tega sem opazovala, kako otroci spreminjajo svojo vključenost v dejavnost. Nekateri so postajali bolj samozavestni, samostojni in natančni v izvajanju nalog, drugi pa so pokazali večjo željo po ponovitvi aktivnosti.
Fotografije, izdelki	

Viri in literatura

Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport in Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

IZDELAVA DOMAČEGA MASLA

1. Za izdelavo domačega masla potrebujemo sladko smetano, mikser in prazno posodo.
2. V posodo zlijemo sladko smetano.
3. Začnemo z mešanjem.
4. Mešamo dokler maslo ne odstopi od tekočine (pinjenca).
5. Vzamemo maslo iz posode in ga speremo pod mrzlo vodo.
6. Maslo oblikujemo v kepo in zavijemo ter damo v hladilnik.

Priloge